

Nr 406.

Av herr **Källman m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 348, angående anslag för beredande av lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor m. m.

I kungl. propositionen nr 348 med begäran om anslag till beredande av lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor framhåller departementschefen, att behovet av anslag för sådant ändamål numera betydligt stegrats. Behovet av utvidgning av den hittills på detta område bedrivna verksamheten vitsordas.

I Folkhushållningskommissionens skrivelse av den 10 april, vari bl. a. meddelas, att numera 66 % av rikets landskommuner bedriva statsunderstödd dyrtidsverksamhet, redogöres i korthet för, vilka liknande åtgärder, som för berörda ändamål vidtagits i Danmark, Norge och Holland, varav framgår, att dessa äro betydligt mera omfattande och verksamma, än vad som hittills förekommit i Sverige.

Med stöd av erfarenhet från dessa länder förordar Folkhushållningskommissionen en sådan utvidgning av den statsunderstödda dyrtidsverksamheten, att ett s. k. *grundbidrag* utbetalas till varje kommun, utan krav på, att för erhållande av detsamma visst kommunalt anslag skall lämnas. Dock ifrågasättes, att rätten »att utöver grundbidraget erhålla dyrtidsanslag borde kringskäras för burgnare kommuner».

Ifråga om grundbidragets storlek föreslås i den kungl. propositionen, att detta bestämmes till 2 kronor per innevånare för helt år räknat, dock att sådant bidrag icke må utgå till vissa kommuner.

Efter det dyrtidsverksamheten studerats i ovan angivna länder, föreslås ursprungligen, att ett grundbidrag för Sveriges del lämpligen borde bestämmas till 3 kronor per innevånare.

Vi vilja motionsvis frambära detta yrkande med krav på, att det utgår obligatoriskt till alla kommuner, och med hänvisning till att förhållandena i Sverige äro för de mindre bemedlade säkerligen svårare

än t. ex. i Danmark. Därtill kommer, att en del av de kommuner i Sverige, vars skattskyldiga ha den minsta ekonomiska bärkraften, haft att bära avsevärda kostnader för dyrtidsverksamhet och andra med kristiden sammanhängande kommunala uppgifter. Givet är, att för sådana kommuner är av stor betydelse, om staten genom vissa anslag i någon mån kan utjämna bördorna, på samma gång, som de av dyrtiden svårast hemsökta medborgarna kunna erhålla någon hjälp av värde.

Det får väl anses vara på det sättet, att den mindre bemedlade genom de rent abnorma prisstegringarna på alla slags varor, ytterst blir pressad att betala en stor del av den krigskonjunkturskatt, som inflyter till staten, liksom ock avsevärda belopp av de stora vinster, vilka tillfalla vissa enskilda. Om någon del därav gives igen, innebär det blott en enkel gärd av rättvisa.

Mot de utvidgningar av dyrtidsverksamheten, som uti den kungl. propositionen ifrågasatts, finnes från vår sida intet att invända. Med dessa följer emellertid ett ytterligare ökat arbete för de kommunala myndigheterna. Från åtskilliga håll har ifrågasatts, om icke någon del av de medel, som anslås av kommunen eller erhållas av staten till dyrtidsverksamheten, kunde få användas till dyrtidsanslagets förvaltning.

Folkhushållningskommissionen har i sin ovanberörda skrivelse förordat, att sådant medgivande skulle lämnas åt mindre, skattetyngda kommuner.

Då det enligt vår mening icke är möjligt att enbart med kommunens eller skattebeloppets storlek som grund avgöra en kommuns ekonomiska läge, vilja vi påyrka, att det lämnas öppet för Kungl. Maj:t att vid prövning av ansökningar avgöra, vilka kommuner, som av ifrågasvarande medel må få använda någon del därav till dyrtidsanslagets förvaltning. En industrikommun med talrik befolkning, men med en kommunalskatt om relativt lågt belopp t. ex. 5 à 6 kronor, befinner sig oftast i ett långt sämre läge än en mindre landskommun med t. ex. 10 kronor i kommunalskatt, detta beroende främst därpå, att den verkliga inkomsten av jordbruksfastighet är betydligt för att icke säga flerdubbelt högre än den beräknade inkomst, som beskattas.

Med stöd av det anförda hemställes,

1) att i kungl. propositionen nr 348 omförmält grundbidrag utgår obligatoriskt till all alla kommuner och ökas till 3 kronor samt att vederbörande utskott vid bifall härtill föreslår det högre anslag, som erfordras för 1918 och 1919,

2) att en mindre del av erhållet anslag till dyrtidens lindrande må av kommun efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall få användas till dyrtidsverksamhetens förvaltning.

Stockholm den 4 maj 1918.

G. W. Källman.

Axel Sterne.

J. A. Hellberg.

K. J. Karlsson.

Martin Holmström.

S. J. Karlsson,

Martin Andersson.

Nynäshamn.

Knut A. Tengdahl.

A. J. Bärq.

